

طوطی و بقال

درس چهاردهم

گنج حکمت: ای رفیق!

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۲۳ - معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
آن شخص مسلم نداشت و آغاز عربده و سفاهت نهاد.
(شهریور ۱۴۰۲)

املا

۱۲۴ - املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
صد هزاران این چنین (اشباح / اشباه) بین فرقاشان هفتاد ساله راه بین
(شهریور ۱۴۰۲)

دستور

۱۲۵ - درباره تحول معنایی واژه «سوداگران» توضیح دهید.
(شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)

قلمرو ادبی

۱۲۶ - مؤثرترین شیوه‌ای که مولوی در مثنوی معنوی از آن بهره می‌گیرد است.
(خرداد ۱۴۰۲ - غایبین)

۱۲۷ - «اخلاق محسنی» اثر کیست؟
(شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)

۱۲۸ - مفهوم کنایه «ریش برکندن» را بنویسید.
(شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)

۱۲۹ - کدام یک از مصراع‌های زیر را به شیوه «بلاغی» و کدام را به شیوه «عادی» سروده‌اند؟
الف) روزکی چندی سخن کوتاه کرد
ب) از سوی خانه پیامد خواجه‌اش

۱۳۰ - کاربرد آرایه داده‌شده را در بیت زیر نشان دهید.
بر دکان بنشست فارغ خواجه‌وش (تشبیه)
(شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)

۱۳۱ - آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.
همی شاد گردد ز بویش روان (جناس تام، حس آمیزی)
(شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)

پاسخ

۱۲۳ - باور کردن یا پذیرفتن ۱۲۴ - اشباه

۱۲۶ - تمثیل ۱۲۷ - حسین واعظ کاشفی ۱۲۸ - شدت ناراحتی ۱۲۹ - الف) عادی ب) بلاغی

۱۳۰ - تشبیه مرد بقال به خواجه ۱۳۱ - جناس تام (روان - روان)

۱۲۵ - معنای جدید: سودجویان غیرقانونی (نظیر قاچاقچیان مواد مخدر)

قلمرو فکری

معنی شعر

۱۳۲- معنی ابیات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

(خرداد ۱۴۰۲ - نوبت صبح)	کآفتاب نعمتم شد زیر میغ	۱- ریش برمی کند و می گفت ای دریغ
(خرداد ۱۴۰۲ - غایبین)	مرد بقال از ندامت آه کرد	۲- روزکی چندی سخن کوتاه کرد
(شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)	فرقشان هفتادساله راه بین	۳- صدهزاران این چنین اشباه بین

درک مطلب

۱۳۳- با توجه به بیت «کار پاکان را قیاس از خود مگیر گرچه ماند در نبستن شیر و شیر

جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق آگاه شد»

الف) منظور از «ابدال» چه کسانی هستند؟

ب) از نظر شاعر علت گمراهی جمله عالم چیست؟ (خرداد ۱۴۰۲ - نوبت عصر)

۱۳۴- مولوی در بیت‌های زیر، چه مفهومی را مدنظر دارد؟ (شهریور ۱۴۰۲)

«هر دو نی خوردند از یک آبخور این یکی خالی و آن پر از شکر

دست کان لرزان بود از ارتعاش وانکه دستی تو بلرزان ز جاش

هر دو جنبش آفریده حق، شناس لیک، نتوان کرد این، با آن قیاس»

۱۳۵- مولوی در بیت‌های زیر، بر چه مفهوم واحدی تأکید دارد؟ (شهریور ۱۴۰۲ - غایبین)

«هر دو نی خوردند از یک آبخور این یکی خالی و آن پر از شکر

هر دو گون زنبور خوردند از محل لیک زان نیش و زین دیگر عسل»

پاسخ

۱۳۲- ۱- احساس ناراحتی و پشیمانی می کرد و می گفت افسوس این نعمت من (طوطی من) مثل خورشیدی بود که پشت ابر پنهان شد. (طوطی را از دست دادم)

۲- طوطی چند روز (به مدت کوتاه) سخن نگفت. مرد بقال از پشیمانی آه می کشید.

۳- پدیده‌های بسیاری را این گونه مانند یکدیگر، می توانی ببینی که تفاوتشان بسیار زیاد است.

۱۳۳- الف) مردان کامل، مردان حق ب) به دلیل مقایسه‌های ناب‌جا و ظاهری و قضاوت نادرست

۱۳۴- پرهیز از مقایسه نادرست (نباید فریب شباهت‌های ظاهری را خورد)

۱۳۵- مقایسه ظاهری درست نیست.